

**TILSYNSUTVALGET
FOR DOMMERE**

Tilsynsutvalget for dommere har i møte den 12. desember 2007 truffet vedtak i

Sak nr: 86/07 (arkivnr: 200700652-22)

Saken gjelder: Klage fra A på tidligere konstituert lagdommer B og lagdommer C ved X lagmannsrett

Utvalgsmedlemmer: Eva Nygaard Ottesen (leder)
Ola Dahl
Halvor Kjølstad
Trine Buttingsrud Mathiesen
Wenche Frogn Sellæg

Jon Høyland fratradte som inhabil i saken, og Ola Dahl deltok i hans sted.

Offentlighet: Vedtaket er offentlig, jf. offentlighetsloven § 2.

- Vedtak:**
1. Klagen avvises i den utstrekning den gjelder forhold som kan overprøves ved bruk av rettsmidler.
  2. Det foreligger ikke grunnlag for anvendelse av disiplinærtiltak overfor tidligere konstituert lagdommer B.

Innledning:

A har ved brev av 16. august 2007, inngitt klage på tidligere konstituert lagdommer B og lagdommer C ved X lagmannsrett. Ved brev av 10. september 2007 har Tilsynsutvalgets sekretariat varslet klageren om at klagen vurderes avvist, idet den syntes å gjelde forhold som utvalget etter loven ikke kan vurdere. A har ved brev av 12. september 2007 kommentert avvisningsspørsmålet. Klagen er etter dette forelagt lagdommerne B og C, som ved hvert sitt brev av 24. oktober 2007 har avgitt uttalelse. Klagen er ytterligere supplert ved brev per e-post av 12. november 2007. Ved flere e-poster av 19. november 2007 har klager oversendt gjenpart av en rekke dokumenter fra angjeldende sak i domstolen. Domstolleder ved X lagmannsrett er orientert om klagen, og har ved brev av 28. november 2007 avgitt uttalelse. A har avgitt en supplerende uttalelse i brev av 9. desember 2007.

Saksfremstilling:

Klagen har bakgrunn i sak nr. 06-....., der tidligere konstituert lagdommer B var saksforberedende dommer. Saken ble av advokat D på vegne av A fremmet som "Gjenopptagelsesbegjæring og begjæring om omgjøring til X lagmannsrett".

Klageren viser videre til X lagmannsretts sak nr. 07-....., der lagdommer C var saksforberedende dommer.

Klager – A - har i hovedsak vist til følgende:

Klagen har bakgrunn i X lagmannsretts sak nr 06-..... Nevnte sak er knyttet til X lagmannsretts kjennelse av 2. juni 2006, hvor tingrettsdommer E ble kjent inhabil ved behandlingen av en gjenopptagelsessak ved Y tingrett. Sakene er knyttet til samme sakskompleks.

Avgjørelsen om Es inhabilitet har sammenheng med Tilsynsutvalgets sak nr 04/20, hvor E avga uttalelse. Konsekvensene av dommer Es inhabilitet ble tatt opp med lagmannsretten i form av gjenopptagelsesbegjæringen i sak 06-..... Klagen gjelder at nevnte sak ikke behandles. Forberedende dommer i saken var tidligere konstituert lagdommer B.

Det anføres at bak lagmannsrettens manglende behandling av sak 06-..... ligger et valg om å ikke avklare konsekvensene av dommer Es habilitet før det ble fattet avgjørelse i sak 07-..... Retten så dermed bort fra en litispensens som den selv var klar over. Temaet for sak 06-..... er av vesentlig betydning for sak 07-..... Forberedende dommer i sistnevnte sak var lagdommer C.

Det vises til lagdommer Cs behandling av kjæremålssaken 07-....., herunder hennes brev til advokat D av 30. januar, 12. februar og 21. februar 2007. I siste brev ble begge prosessfullmektigene i saken bedt om å uttale seg om forholdet mellom sak 07-..... og 06-..... I lagmannsrettens kjennelse fra mars 2007, finner man ikke spor etter behandling av dette spørsmålet. De forberedende dommernes adferd anses kritikkverdig, både overkjørselen fra dommer C og dommer Bs aksept av den.

Det er en bevisst handling fra dommerne å ignorere litispensensspørsmålet som de selv tok opp i brev av 21. februar 2007. Dette er en alvorlig svikt i saksbehandlingen, mot bedre vitende hos begge dommerne, og må anses i strid med god dommerskikk. Dommer B er ansvarlig for manglende saksforberedelse, og har ved sin passivitet stilltiende akseptert at

andre dommere uttaler seg om spørsmål som skal prøves i sak 06-..... Lagdommer C må på grunn av sin aktivitet i sak 07-..... holdes ansvarlig for at 06-..... ikke er blitt behandlet slik en sak for domstolen skal behandles.

I supplerende uttalelse av 12. september 2007 presiseres det at klagen gjelder manglende behandling av 06-..... I uttalelsen av 12. november 2007 fremholdes at begge dommerne er innklaget for å ha stanset saken. Dette anses som sendrektig saksbehandling. Først etter at lagmannsretten ble kjent med klagen, ble saken berammet til februar 2008. Utover Cs skriv på vegne av begge dommerne datert 21. februar 2007, kjennes det ikke til noen saksforberedelse av saken. Det avvises at dommer B ikke kunne legge opp saksforberedelsen uten hensyn til kjæremålssaken. Sakene var ikke parallelle, og habilitetsspørsmålet skulle logisk, kronologisk og prosessøkonomisk vært behandlet først.

Det er i klageskrivet og i den supplerende uttalelse av 12. november 2007 fremsatt omfattende redegjørelser for bakenforliggende forhold i tilknytning til sakskomplekset.

Innklagede – tidligere konstituert lagdommer B – har i hovedsak vist til følgende:

As klage er oppgitt å knytte seg til sak 06-....., hvor han var saksforberedende dommer. Saken kom inn til lagmannsretten ved skriv av 25. oktober 2006 fra advokat D på vegne av A, med overskriften "*Gjenopptagelsesbegjæring og begjæring om omgjøring til X lagmannsrett*". Begjæringen gjaldt X lagmannsretts kjennelser av ... mars 2002 og ... desember 1998.

Som saksforberedende dommer i sak 06-..... ble han i forbindelse med innhenting av saksdokumenter kjent med at Y tingrett hadde en sak i samme sakskompleks til behandling. Det fremsto derfor som hensiktsmessig å avvente tingrettens avgjørelse. Kjennelsen forelå kort tid etter, og ble påkjært til lagmannsretten. Det ble da etablert kontakt med saksforberedende dommer i kjæremålssaken, lagdommer C, for å vurdere den videre saksbehandlingen i lys av at de to sakene sprang ut av samme sakskompleks.

På vegne av begge de saksforberedende dommerne tilskrev lagdommer C de to prosessfullmektigene i saken den 21. februar 2007. Prosessfullmektigene ble under henvisning til et prosesskriv fra advokat D av 6. februar 2007 bedt om å uttale seg til hvordan de to sakene forholdt seg til hverandre. Etter å ha mottatt svar fra prosessfullmektigene avsa lagmannsretten i mars 2007 kjennelse i kjæremålssaken. Kjennelsen ble av A v/ advokat D påkjært til Høyesteretts kjæremålsutvalg. Det ble i kjæremålet blant annet anført at det var en saksbehandlingsfeil at lagmannsretten avsa kjennelse i sak 07-..... uten at det forelå avgjørelse i sak 06-..... Sakstilfanget var svært omfattende, og ved oversendelsen til Høyesteretts kjæremålsutvalg i april 2007 ble det ikke tatt kopi av alle dokumentene. På denne bakgrunn fremsto det som hensiktsmessig å avvente kjæremålsutvalgets avgjørelse før videre behandling av sak 06-.....

Kjæremålsutvalget avviste kjæremålet ved kjennelse av 13. juni 2007. B ble kjent med kjennelsen samme dag som hans konstitusjon som lagdommer utløp, den 29. juni 2007.

I den grad saksforberedelsen i sak 06-..... burde vært lagt opp uten hensyn til den parallelle kjæremålssaken, fremstår dette som et spørsmål som på ulike måter kan gjøres til gjenstand for rettslig prøving.

Det ville i tiden etter februar 2007 vært vanskelig å prioritere saken annerledes, særlig med

tanke på karakteren og innholdet i de andre sakene han i dette tidsrommet var tildelt og hadde ansvaret for.

Innklagede – lagdommer C – har i hovedsak vist til følgende:

Generelt oppfattes klagen mot henne i stor utstrekning å gjelde misnøye med den kjennelse hun var med å avsi i kjæremålssaken i mars 2007, noe som antas å ligge utenfor Tilsynsutvalgets kompetanse å ta stilling til.

Hun gir i det vesentligste sin tilslutning til dommer Bs uttalelse til klagen. Etter hennes oppfatning kan ikke B bebreides for sin saksbehandling. Uansett kan ikke hun holdes ansvarlig for en annen dommers saksbehandling, i en sak der hun ikke selv har vært dommer.

A hevder at han ble overkjørt av henne under saken, jf. klagen side 10. Påstanden knytter seg til hennes opptreden som forberedende dommer i kjæremålssaken, og er slik hun oppfatter det ikke gjenstand for selvstendig klage. Uansett ble A, som var representert av advokat D, gitt flere anledninger enn det som er vanlig i kjæremålssaker til å fremme, og presisere, sine synspunkter.

Til As uttalelse om det har vært ”*alvorlig svikt i saksbehandlingen mot bedre vitende hos begge dommerne, og etter mitt skjønn ikke forenlig med god dommerskikk*”, pekes det på at kjæremålssaken er rettskraftig avgjort, etter at Høyesteretts kjæremålsutvalg i juni 2007 avviste As kjæremål over X lagmannsretts kjennelse.

Domstolleder – førstelagmann F – har i hovedsak uttalt følgende:

Han kan ikke se at det hefter noen feil eller lyte ved saksbehandlingen som er gjort, men at det tvert imot er gjort en mer grundig saksbehandling enn det som er vanlig for denne typen saker.

Det påpekes at arbeidet med de mange sakene i dette sakskomplekset i nærmere 10 år har vært preget av ekstraordinært mye arbeid for lagmannsretten. Hovedårsaken til dette er manglende vilje eller evne fra parten og prosessfullmektigen til å presentere krav og innsigelser på en ryddig og oversiktlig måte.

Tilsynsutvalget for dommere ser slik på saken:

Tilsynsutvalget legger til grunn at saken er klar for realitetsbehandling. Slik saken er opplyst, finner utvalget det åpenbart unødvendig å høre partenes muntlige forklaringer, jf. domstoloven § 238 andre ledd, andre setning. Ingen av partene har bedt om dette. Under henvisning til klagers brev av 9. desember 2007 punkt 4, gjør utvalget oppmerksom på at dersom klager ønsker å utvide klagen til også å omfatte førstelagmann F, må dette gjøres i en egen klage på ham.

Generelt bemerkes at Tilsynsutvalget for dommere kan treffe vedtak om disiplinærtiltak dersom en dommer forsettlig eller uaktsomt overtrer de plikter som stillingen medfører, eller for øvrig opptrer i strid med god dommerskikk, jf. domstoloven § 236 første ledd.

A har i klagen redegjort for Y tingretts og X lagmannsretts behandling av det omfattende sakskompleks som blant annet sak 06-..... springer ut av. Utvalget legger til grunn at redegjørelsen er ment som bakgrunnsinformasjon for de påklagede forhold, og forholdene undergis derfor ikke klagebehandling. Etter klagerens presiseringer av klagen i de supplerende uttalelsene av 12. september og 12. november 2007, fremstår det som klart at klagen gjelder sendrettig behandling av sak 06-.....

Klagerens anførsler knyttet til at sak 06-..... burde vært behandlet før 07-....., bygger på sammenhengen mellom disse to sakene. Klageren har i kjæremål til Høyesterett anført at forholdet er en saksbehandlingsfeil. Klagerens anførsler knyttet til forholdet mellom de to sakene, samt rekkefølgen de to sakene er behandlet i, gjelder forhold som bare kan overprøves ved bruk av rettsmidler. Utvalget er derfor avskåret fra å foreta en vurdering av disse. Det er ikke avgjørende for utvalgets prøvelsesadgang om forholdene har vært overprøvd ved bruk av rettsmidler eller ikke. Avgjørende for utvalgets prøvelsesadgang er om forholdene etter sin art kunne vært overprøvd ved bruk av rettsmidler. Det er etter dette klart at denne delen av klagen må avvises på grunnlag av domstoloven § 236 fjerde ledd. Klagen mot lagdommer C må på dette grunnlag avvises i sin helhet.

Det Tilsynsutvalget imidlertid kan ta stilling til er om sak 06-..... har blitt liggende ubehandlet i så lang tid at dette representerer et brudd på normene for god dommerskikk, og om saksforberedende dommer B kan holdes ansvarlig for dette.

B kan kun holdes ansvarlig for saksbehandlingstiden fra advokat Ds begjæring av 25. oktober 2006 kom inn til lagmannsretten, og frem til Bs konstitusjon som lagdommer utløp den 29. juni 2007. Saken var på dette tidspunkt fortsatt ikke avgjort. Isolert sett synes denne saksbehandlingstiden å ha vært lang. Spørsmålet er likevel om dommer B kan bebreides for sen saksbehandling.

Selv om det er ønskelig at saker ved domstolene behandles raskt og uten unødig opphold, kan det i enkelte tilfeller aksepteres en lengre tidsbruk enn det som ellers er vanlig. I dette tilfellet finner utvalget grunn til å legge vekt på at det er tale om et sakskompleks av et betydelig omfang, og at behandlingen av sak 06-..... av den grunn var tidkrevende. Videre legger utvalget til grunn at sammenhengen mellom de ulike sakene i sakskomplekset medførte at behandlingen av sak 06-..... tok lengre tid enn den ellers ville gjort. Hvorvidt det var riktig, nødvendig eller hensiktsmessig å avvente behandlingen av sak 06-....., slik tidligere lagdommer B har redegjort for, kan utvalget ikke ta stilling til uten å måtte gå inn på rettslige vurderinger som utvalget er avskåret fra å vurdere. Utvalget må derfor legge Bs redegjørelse på dette punkt til grunn.

Etter dette finner utvalget ikke grunnlag for å reagere med disiplinærtiltak overfor tidligere konstituert lagdommer B.

Tilsynsutvalget for dommere fatter etter dette slikt enstemmig

vedtak:

1. Klagen avvises i den utstrekning den gjelder forhold som kan overprøves ved bruk av rettsmidler.
2. Det foreligger ikke grunnlag for anvendelse av disiplinærtiltak overfor tidligere konstituert lagdommer B.